

Megjelent Maticsák Sándor *A mordvin írásbeliség kezdetei* című könyve

A mordvin írásbeliség a többi finnugor nyelvhez hasonlóan rövid, mindössze három évszázados múltra tekint vissza. Az első nyelvemlékek egyrészt a Nagy Péter és II. Katalin által támogatott, Oroszország távolabbi vidékeit feltérképező, a messzi végeken élő népek szokásait, hitvilágát felderítő, nyelvüket leíró expedíciókban részt vevő tudósok (Müller, Fischer, Pallas és mások) által összeállított szójegyzékek, másrészt pedig olyan vallási tartalmú szövegek, amelyeket a térség egyházi iskoláiban, elsősorban a kazanyi és a Nyizsnyij Novgorod-i szemináriumban készítettek.

A könyv Nicolaes Witsen 1692-es holland–mordvin szójegyzékétől a XVIII. század végén készült Miatyánk-fordításig tekinti át a legfontosabb nyelvemlékeket. A szerző bemutatja az első lejegyzett mordvin mondatokat, az első összefüggő szöveget és az első verset is. Megadja a szövegek olvasatát, meghatározza a nyelvemlékek nyelvjárási (erza vagy moksa) hovatartozását és szókincsük etimológiai rétegeit. Külön fejezetben foglalkozik a mordvin nyelv első nagy nyelvújítója, Damaszkín püspök tizenegyezer címszót tartalmazó, 1785-ben készített szótárával.

A kötet tartalomjegyzéke:

1. *Rokonaink a Volga-vidéken.* Bevezetés (3)
  2. *Az aburtól a Vocabularium Sibiricumig.* A finnugor nyelvek legrégebbi írásos emlékei (9)
  3. *A kartográfus, a kapitány és a püspök.* A mordvin nyelvet írni kezdik (17)
  4. *Scholka, schobdava, schumbas.* Az első szavak (39)
  5. *Felkelő holdisten, lemenő napisten, tápláljatok, óvjatok!* Az első mondatok (57)
  6. *Őn, Cáranya, nagyon jó!* Az első hosszabb szöveg (73)
  7. *Jó szándékkal kívánunk jó egészséget.* Az első vers (91)
  8. *Őrizz minket a Sátántól!* A Miatyánk erza-mordvin fordítása (109)
  9. *A kísértéstől a bajig.* Lexikai innovációk a Miatyánk erza-mordvin fordításaiban (131)
  10. *Tölgykakas, tengeri disznó és lusta ló.* Damaszkín püspök, az első nyelvújító (155)
- Szómutató (195)
- Irodalom (225)
- Rövidítések (235)